

LA MARE DE DÉU DEL TISCAR

HISTÒRIA

La Verge de Tiscar, o Nostra Senyora de Tiscar, és la Patrona de Quesada, província de Jaén, i tots els pobles i villes del que fóra “Adelantamiento de Cazorla” i, segons la tradició, fou portada a aquestes terres l'any 35 de la nostra era per Sant Icio, bisbe de Cazorla, deixeble de l'apòstol Santiago.

En honor a la Verge de Tiscar se celebra una multitudinària romeria el primer diumenge de setembre. El primer dissabte de maig la Verge es portada a Quesada i el 29 d'agost torna al seu santuari, motiu pel qual se celebren festes al poble a les vigílies.

Era venerada a la capella de Sant Joan de l'antic Hospital de Martorell, al carrer Nou, des de mitjan segle XVIII. La seva festa és documentada per primera vegada l'any 1752 i era organitzada per la Confraria de Sant Joan Baptista i Sant Josep. La devoció a la Verge del Tiscar desplaçà en poc temps la de Sant Joan Baptista i Sant Josep en l'ordre de preferència, fins a l'extrem que Bernardo Espinalt, en la descripció que fa de Martorell en l'obra *Atlante español*, editada el 1781, ignora l'advocació de Sant

Joan i dóna a la capella el títol de Nuestra Señora del Tiscar.

El 1755-56 les almoines recollides anualment a la “caixeta” de la Mare de Déu del Tiscar representaven el 50% dels ingressos de la Confraria (24 lliures, 18 sous i 5 diners), mentre que la bacina de Sant Joan i Sant Josep només hi contribuïa amb 3 lliures i 12 sous. El 1779, en una capta extraordinària, es van aplegar 42 lliures, 2 sous i 6 diners, “per fer una casulla noïva i vestits de Ntra. Sra. del Tiscar”.

COM VA ARRIBAR ?

La imatge de la Verge del Tiscar, invocada pels goigs com a “fuente de salud” i advocada del “mal incurable” fou portada a Martorell, probablement, pel Regimiento de Reales Guardias Walonas de Granada, segons que es desprèn de la inscripció que figurava en un baiard de la imatge conservat a la sagristia de la Capella de Sant Joan a principis del segle XIX.

BAIARD. Aparell format de dues barres llargues paral·leles amb una plataforma al mig per a transportar-hi materials de construcció i altres objectes.

PERÓ... què és un Goig?

Un goig és una composició poètica en llaor d'una Verge o d'un Sant.

EL MIRACLE

Un exvot de l'any 1759, perdut al 36, feia referència a la curació miraculosa de Thomas Joer, soldat del Regimiento de Granaderos de las Reales Guardias Walonas, gràcies a la intercessió de la Verge.

EXVOT. Do fet a Jesucrist, a la Verge, a un sant, en compliment d'un vot, en record d'un benefici rebut, consistent en un objecte que es penja a la paret, al sostre, del temple, de la capella, etc.

TRADICIÓ

La festa de la Mare de Déu del Tiscar se celebrava tradicionalment el segon diumenge de novembre. A la vigília es cantaven completes i les “cobles”, que eren en castellà, i el dia de la festa se solemnitzava amb un ofici solemne i es tornava a cantar les “cobles”. La festa del Tiscar, segons el Llibre de la Confraria de Sant Joan Baptista i Sant Josep (1688-1801) conservat al Museu Municipal Vicenç Ros de Martorell, tenia una projecció popular important. Se celebraven “ballades”, documentades per primera vegada el 1752, i es rifava una botifarra i una coca feta d'ous i sucre. (1768). El contingut popular de la festa es perdé en el decurs del temps, però no així la celebració religiosa, que es mantingué fins l'any 1935.

El juliol del 1936 la imatge de la Verge del Tiscar fou destruïda per la ira iconoclasta revolucionària i, un cop acabada la Guerra Civil (1936-39) ja no es restablí el culte.